

NIJMEEGS MAATSCHAPPELIJK MEEDOEN BUDGET

Van losse regelingen naar één systeem voor bestaanszekerheid

Initiatiefvoorstel, september 2025

**GROEN
LINKS**
NIJMEGEN

PvdA Nijmegen

D66
nijmegen

**Partij voor
de Dieren**

CDA
NIJMEGEN

Abdulahi Hussen (GroenLinks Nijmegen)
Adam Galijasevic (PvdA Nijmegen)
Erik Verschuren (D66 Nijmegen)
Bart Salemans (Partij voor de Dieren Nijmegen)
Delano van Luik (CDA Nijmegen)

VOORSTEL

Besluit:

Het college opdracht te geven tot het uitvoeren van een beleidsvoorbereidend onderzoek naar de ontwikkeling van een nieuw inkomensstelsel in Nijmegen, gebaseerd op de Maatschappelijk Meedoen Systematiek (MMS), met inachtneming van de volgende uitgangspunten:

- Vertrouwen, veerkracht en eigen regie als mensbeeld
- Brede kijk op bestaanszekerheid
- Menselijke waardigheid, maatwerk met waarborging van bescherming tegen willekeur, en keuzevrijheid.
- Minder bureaucratie
- Effectieve inzet van middelen
- Werken moet lonen: wie (meer) gaat werken moet daar netto meer inkomen aan overhouden.

Het onderzoek omvat ten minste:

- Vaststelling van het MMB en de MMG op basis van lokale kosten, met daarbij een uitwerking van het scenario uit dit initiatiefvoorstel én een toelichting op de kaders van het MMB: voor wie geldt het, wanneer zet je het in en welke regelingen vervangt het?
- Integratie en herijking van bestaande regelingen
- Vormgeving van brede, vrijwillige activering
- Ontwerp van ondersteuningsgesprekken en benodigde deskundigheid
- Toegankelijke communicatie en benutting van ervaringskennis gedurende het proces van de inwoner.
- Financieel-organisatorische impactanalyse, inclusief gevolgen voor organisatie en functieprofielen
- Een indicatie van de kosten voor de aanstelling van een kwartiermaker verantwoordelijk voor de coördinatie en voorbereiding van de invoering van het stelsel in een volgende fase.
- Vergelijking met en lessen uit bestaande praktijkvoorbeelden (o.a. Wageningen, Amersfoort, Oud- Pekela, Groningen, Zoetermeer)

Verder wordt het college opgedragen:

- De resultaten van het onderzoek uiterlijk in Q4 2026 aan de raad voor te leggen
- De kosten voor het beleidsvoorbereidend onderzoek te dekken binnen het huidige programmabudget Werk en Inkomen

SAMENVATTING

Met dit initiatiefvoorstel willen de indieners de basis leggen voor het nieuwe beleidskader rond financiële bestaanszekerheid. Dit beleid markeert een transitie van traditioneel armoedebeleid naar een bredere benadering van bestaanszekerheid. De raad heeft al meerdere keren de wens uitgesproken om deze transitie in te zetten. Dit voorstel zet een concrete stap door de systematiek van het Maatschappelijk Meedoen Budget (MMB) als uitgangspunt te nemen.

De systematiek van het MMB sluit aan bij de Nijmeegse beleidsdoelen op het gebied van bestaanszekerheid en participatie. Het zal gebaseerd zijn op een lokaal afgestemde variant van het Niet-veel-maar-toereikend-budget van het NIBUD en SCP, waarbij rekening wordt gehouden met (mogelijk) hogere kosten voor levensonderhoud in Nijmegen. Met in achtneming dat ons peil nu sterker is dan die van het Nibud en het SCP. Door de invoering van een Maatschappelijk Meedoen Grens (MMG) wordt gezorgd voor een eerlijkere verdeling van gemeentelijke ondersteuning.

INLEIDING

Nijmegen is een stad waar veel inwoners te maken hebben met financiële uitdagingen. Bijna 4,6 % van de huishoudens leeft onder de lage-inkomensgrens, een percentage dat hoger ligt dan het landelijke gemiddelde. Vooral eenoudergezinnen, alleenstaanden en huishoudens met een migratieachtergrond lopen een verhoogd risico op financiële problemen. Tegelijkertijd is Nijmegen een sociale stad, met een breed scala aan regelingen om inwoners te ondersteunen. Van de Individuele Inkomenstoeslag tot de Meedoenregeling, er zijn verschillende manieren waarop mensen hulp kunnen krijgen. Toch zorgt deze veelheid aan regelingen juist voor onduidelijkheid en sluit de ondersteuning niet altijd goed aan op de werkelijke behoeften van inwoners.

Binnen de gemeenteraad wordt al langere tijd gesproken over de wens om het armoedebeleid te vereenvoudigen en effectiever te maken. Op 27 november en 4 december 2024 vonden de opiniërende rondes plaats over de Startnotitie Beleidskader Financiële Bestaanszekerheid. Hierin, en in eerdere raadsbesprekingen, is uitgesproken dat er behoefte is aan een nieuwe koers: weg van versnipperd armoedebeleid, naar een integrale benadering van maatwerk in bestaanszekerheid. Dit betekent dat er niet alleen wordt gekeken naar financiële ondersteuning, maar ook naar het bieden van perspectief en duurzame inkomenszekerheid. Het uiteindelijke doel is dat inwoners echt voldoende hebben om rond te komen en volwaardig mee te doen in de samenleving.

Een voorbeeld van een verbeterde aanpak is de systematiek die sinds 2025 wordt toegepast in verschillende gemeenten, waaronder Wageningen, Amersfoort en Oud Pekela. Deze aanpak werkt vanuit vertrouwen en realistische verwachtingen van inwoners. Door maatwerk te leveren en zoveel mogelijk losse regelingen te vervangen door één overzichtelijke en samenhangende aanpak, wordt de ondersteuning eenvoudiger en effectiever. Geen ingewikkelde aanvraagprocedures meer, maar een systeem waarbij inwoners weten waar ze aan toe zijn.

Of je het nu vergelijkt met een moeras, een kerstboom of een andere metafoor: het huidige systeem is onoverzichtelijk en aan vervanging toe. Daarom is een fundamentele verandering nodig.

Probleemstelling

Nijmegen kent een breed scala aan ondersteuningsregelingen¹, maar de huidige aanpak van armoede en financiële bestaanszekerheid schiet tekort. Ondanks de vele regelingen blijven te veel mensen vastzitten in financiële onzekerheid.

Een belangrijke oorzaak hiervan ligt in een tekortschietend rijksbeleid. Het sociaal minimum is landelijk te laag om fatsoenlijk van rond te komen, het toeslagen- en belastingstelsel is onzeker en complex en sluit onvoldoende aan bij de werkelijke kosten van het bestaan. Gemeenten worden hierdoor gedwongen om als vangnet te fungeren en 'pleisters te plakken'. Dit leidt ertoe dat boven op het gecompliceerde landelijke stelsel ook een uitgebreid en ingewikkeld lokaal systeem is ontstaan.

In Nijmegen zijn de afgelopen jaren stappen gezet om dit systeem toegankelijker en eenvoudiger te maken, zoals het ambtshalve verstrekken van de Individuele Inkomenstoeslag en het inrichten van één toegangspoort voor inkomensondersteuning. Deze verbeteringen zijn waardevol, maar nog geen fundamentele herziening. Inwoners hebben nog steeds te maken met uiteenlopende inkomensgrenzen, bureaucratische drempels en verschillende losse regelingen. Hierdoor vallen sommigen net buiten de boot of krijgen zij niet altijd de hulp die nodig is. Bovendien leidt de hoeveelheid losse regelingen tot een complex systeem waarin mensen verdwalen, met stress en onzekerheid als gevolg.

Deze situatie heeft niet alleen directe gevolgen voor levenskwaliteit, maar beperkt ook de mogelijkheden om vooruit te kijken en toekomstgerichte keuzes te maken. Geldzorgen kunnen mentaal allesoverheersend zijn en leiden tot stress, een slechtere gezondheid, schulden en sociaal isolement. Onderzoek toont aan dat mensen die langdurig onder de armoedegrens leven gemiddeld vijf jaar korter leven, terwijl het verschil in gezonde levensjaren zelfs veertien jaar kan zijn.² Daarnaast wordt armoede vaak van generatie op generatie doorgegeven, waardoor kansenongelijkheid in stand blijft.

Wanneer mensen continu bezig zijn met acute geldzorgen, blijft er weinig mentale ruimte over voor ontwikkeling, scholing of participatie in de samenleving. Dit maakt het moeilijk om structureel uit de armoede te komen en vergroot de sociale ongelijkheid in de stad.

Doelstelling

Dit initiatiefvoorstel heeft als doel om het armoedebel beleid in Nijmegen fundamenteel te hervormen naar een systeem dat niet alleen inkomensondersteuning biedt, maar ook perspectief en menselijke waardigheid centraal stelt. In plaats van een versnipperd en bureaucratisch geheel van losse regelingen, wordt toegewerkt naar een eenvoudige, transparante en effectieve aanpak waarin vertrouwen, respect en maatwerk leidend zijn.

¹ Bijzondere bijstand, Individuele inkomenstoeslag (IIT), Studietoelage (ST), Kwijtschelding gemeentelijke belastingen, Lening gemeentelijke kredietbank (GKB), Collectieve aanvullende zorgverzekering (CAZ), Kindregelingen, Meedoenregeling, Busvoordeelabonnement, Energietoelage, Kledingpakketten, Voedselpakketten, Acute noodhulp, Babystartpakketten, Pilot tandartskosten.

² Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). (2019).

De kern van deze benadering is een mensbeeld dat uitgaat van veerkracht, eigen regie en het vermogen van mensen om bij te dragen aan hun omgeving, mits zij de juiste ondersteuning en ruimte krijgen.

Om dit te bereiken, worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. **Perspectief als kernwaarde:** Iedereen verdient de kans om mee te doen en zich onderdeel te voelen van de samenleving. We zien inwoners niet als probleemgevallen maar als mensen met potentieel. Daarom zetten we in op ondersteuning die niet alleen financieel helpt, maar ook mensen in staat stelt om zich verder te ontwikkelen, sociale contacten op te bouwen en een bijdrage te leveren. Werk, vrijwilligerswerk, sociale activiteiten en scholing worden actief gestimuleerd als bouwstenen voor een menswaardig bestaan.
2. **Een bredere kijk op bestaanszekerheid:** Bestaanszekerheid gaat verder dan inkomen alleen. We erkennen dat structurele kosten, gezondheid, woonsituatie en sociale omstandigheden mede bepalen of iemand vooruit kan komen. Daarom kijken we niet alleen naar inkomensgrenzen, maar naar de daadwerkelijke leefsituatie van huishoudens.
3. **Minder bureaucratische drempels:** We geloven dat mensen gebaat zijn bij duidelijkheid, snelheid en vertrouwen. Het nieuwe systeem vermindert administratieve lasten en maakt ondersteuning eenvoudiger en toegankelijker. Inwoners krijgen eerder en voorspelbaarder hulp dan nu het geval is, waardoor stress en onzekerheid afnemen en ruimte ontstaat om verder te bouwen aan hun toekomst.
4. **Een systeem op basis van vertrouwen en keuzevrijheid:** Mensen zijn geen aanvragers van regels, maar inwoners met een verhaal. In plaats van een doolhof aan regelingen krijgen inwoners toegang tot een overzichtelijk systeem waarin maatwerk mogelijk is. Vertrouwen vormt de basis, en de keuzevrijheid van inwoners staat centraal. Dit voorkomt afhankelijkheid van tijdelijke hulp en vergroot de regie over het eigen leven.
5. **Effectieve inzet van middelen:** Door te investeren in mensen op basis van hun werkelijke situatie en behoeften, worden gemeentelijke middelen effectiever benut. Dat zorgt ervoor dat financiële onzekerheid afneemt en mensen ruimte krijgen om zich te ontwikkelen, te werken of op andere manieren actief mee te doen aan de samenleving.
6. **Werken moet lonen:** Dit voorstel gaat uit van het principe dat werk moet leiden tot een beter bestaan. Voor wie (meer) kan werken, moet dit ook daadwerkelijk een hoger besteedbaar inkomen opleveren. We erkennen dat landelijke wetgeving hierin bepalend is, zoals belastingen, toeslagen en de regels rond bijverdienen in de uitkering. Toch willen we lokaal aanvullend beleid ontwikkelen om te zorgen dat werk loont en mensen er eerlijk op vooruitgaan. Daarom stellen we voor om, naast het MMB en de MMG, aanvullende instrumenten uit te werken die werken laten lonen. De bestaande bijverdienpremie voor bijstandsgerechtigden die deeltijd werken is een stap in de goede richting, maar onvoldoende om het risico van de zogenoemde armoedeval waarbij extra werk nauwelijks meer inkomen oplevert weg te nemen.

Ter inspiratie kijken we naar andere gemeenten zoals Wageningen, Amersfoort, Oud-Pekela, Groningen en Zoetermeer waar een soortgelijke aanpak wordt gehanteerd.

Dit initiatiefvoorstel stelt voor om het huidige armoedebelief fundamenteel te hervormen naar een integraal systeem voor financiële bestaanszekerheid gebaseerd op nieuwe systematiek in,

onder andere, Wageningen, Amersfoort en Oud-Pekela. Dit nieuwe systeem richt zich niet alleen op inkomensondersteuning, maar ook op maatwerk, voorspelbaarheid en activering. De kern van dit voorstel is de introductie van de Maatschappelijk Meedoen Systematiek bestaande uit:

- *Maatschappelijk Meedoen Grens (MMG)*: Een objectieve en transparante inkomensgrens die bepaalt of een huishouden in aanmerking komt voor gemeentelijke ondersteuning.
- *Maatschappelijk Meedoen Budget (MMB)*: Een op maat gemaakte financiële ondersteuning die wordt afgestemd op de situatie en behoeften van de inwoner.
- *Integrale ondersteuning via ondersteuningsgesprekken*: Een gesprek waarin naast financiële ondersteuning wordt gekeken naar mogelijkheden om kosten te besparen, recht op landelijke regelingen, schuldenproblematiek en kansen voor participatie en werk.

Hervorming huidige minimaregelingen

We willen toewerken naar het zoveel mogelijk integreren van de huidige minimaregelingen in het Maatschappelijk Meedoen Budget (MMB). Wettelijk verplichte regelingen, zoals de bijzondere bijstand, blijven als vangnet bestaan. Om te voorkomen dat inwoners plotseling ondersteuning verliezen, stellen we voor om een overgangsregeling te hanteren.

Met ‘overgangsregeling’ bedoelen we dat inwoners die nu gebruik maken van een regeling die wordt geïntegreerd in het MMB, niet abrupt hun recht op ondersteuning verliezen op het moment dat de nieuwe systematiek ingaat. We willen een overgangsperiode waarin inwoners kunnen behouden wat zij nu hebben tot ze kunnen overstappen naar de nieuwe regeling.

De inkomensgrenzen van de huidige minimaregelingen zijn nu gekoppeld aan de bijstandsnormen (100% tot 140% van de norm). De MMG kijkt daarentegen naar de werkelijke kosten van levensonderhoud, waardoor ondersteuning beter aansluit bij de daadwerkelijke situatie van inwoners.

Overzicht huidige regelingen

Huidige regeling	Toekomstige status
Bijzondere bijstand	Behouden als losse regeling (wettelijk verplicht)
Individuele inkomenstoeslag	Geïntegreerd in het MMB
Studietoelage	Niet meenemen in het MMB
Meedoenregeling	Geïntegreerd in het MMB
Kindregelingen	Behouden als losse regeling
Collectieve zorgverzekering	<i>Mogelijkheden onderzoeken om het op te nemen in het MMB</i>
Busvoordeelabonnement	Behouden als losse regeling; meenemen in gesprek als kostenverlagende regeling

Bijzondere bijstand

Het verstrekken van bijzondere bijstand is wettelijk verplicht en blijft in Nijmegen een vangnet voor noodzakelijke kosten die geen onderdeel vormen van het rekenmodel van het MMB. Daar waar inwoners (nog) niet hebben kunnen sparen voor onverwachte noodzakelijke uitgaven, zoals de vervanging van een wasmachine, kan de bijzondere bijstand uitkomst bieden. In Wageningen wordt dit in eerste instantie als leenbijstand verstrekt en fungeert het ook in de beginperiode als vangnet voor kosten die wel in het rekenmodel zitten, maar waar inwoners nog niet volledig voor hebben kunnen reserveren.

Nijmegen hanteert over het algemeen een ruimhartig beleid voor bijzondere bijstand. Dit ruimhartige karakter kan behouden blijven binnen het MMB door extra uitgaven toe te voegen aan het rekenmodel, net zoals Wageningen dat doet. Zo ontstaat één helder en samenhangend systeem, terwijl de bijzondere bijstand beschikbaar blijft voor kosten buiten het MMB en voor acute situaties waarin maatwerk nodig is.

Kindregelingen

De kindregelingen (zoals Stichting Leergeld en het Zwemfonds) sluiten goed aan bij het doel van het MMB. Wij stellen voor om in het onderzoek ook de mogelijkheid van een ontschot budget mee te nemen. Daarmee krijgen ouders meer vertrouwen en keuzevrijheid om zelf te bepalen hoe zij de middelen voor hun kinderen inzetten.

Studietoeslag

Het MMB is bedoeld voor inwoners die onder de Maatschappelijk Meedoen Grens vallen. Studenten hebben echter een andere uitgangspositie dan veel andere huishoudens: hun financiële situatie en huisvesting verschillen vaak sterk en voor hen bestaan er specifieke landelijke regelingen. Nu de Studietoeslag binnenkort door DUO weer zal worden uitgevoerd, nemen wij deze regeling niet op in het MMB. In eerste instantie stellen wij, net als in Wageningen, voor om studenten niet mee te nemen in het MMB.

Busvoordeelabonnement

Het busvoordeelabonnement verlaagt de drempel voor mobiliteit door inwoners voor een kleine eigen bijdrage (€ 15 per jaar) onbeperkt gebruik te laten maken van het busvervoer. Hoewel het mogelijk is om met het MMB voldoende budget te bieden om vervoer zelf te betalen, zien we dat de psychologische en praktische drempel bij losse ritbetalingen hoger ligt. Het abonnement vergroot de vrijheid en zelfstandigheid van inwoners en draagt bij aan participatie, sociale contacten en toegang tot werk of opleiding.

Daarom stellen we voor om het busvoordeelabonnement voorlopig als losse regeling te behouden. In de toekomst kan worden onderzocht of een vergelijkbaar vervoersvoordeel structureel in het MMB geïntegreerd kan worden, zonder dat de toegankelijkheid en het gebruiksgemak verloren gaan.

Het belang van activering

Armoede gaat niet alleen over geldgebrek, maar ook over een gebrek aan grip op het leven. Mensen in armoede ervaren vaak machteloosheid en sociale uitsluiting, wat hun kansen op maatschappelijke participatie beperkt. Dit heeft niet alleen financiële gevolgen, maar ondermijnt ook hun welzijn en toekomstperspectief. Autonomie, sociale verbondenheid en competentie zijn fundamentele psychologische basisbehoefte.³ Wanneer mensen geen controle over hun situatie ervaren, minder toegang hebben tot netwerken en zich buitengesloten voelen, leidt dit tot verhoogde stress, een lager zelfbeeld en minder motivatie om stappen te zetten richting werk, scholing of sociale participatie.

Daarnaast dwingt armoede mensen in een permanente overlevingsmodus. De focus ligt op de korte termijn – hoe betaal ik mijn huur, hoe zorg ik voor eten? – waardoor

³ Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being.

langetermijnbeslissingen zoals scholing of werk naar de achtergrond verdwijnen.⁴ Dit vergroot het risico op een vicieuze cirkel waarin bestaansonzekerheid voortduurt.

Onderzoek laat zien dat activering een krachtig middel is om mensen uit deze cirkel te halen.⁵ Activering vergroot de mentale ruimte en draagt bij aan duurzame bestaanszekerheid. Dit gaat verder dan alleen betaald werk: ook vrijwilligerswerk, educatie en sociale activiteiten helpen mensen weer grip op hun leven te krijgen.

Het MMB is er ook voor inwoners die blijvend afhankelijk zijn van inkomensondersteuning, bijvoorbeeld door een chronische ziekte of arbeidsbeperking. Voor hen betekent het MMB meer duidelijkheid, minder losse aanvragen en een betere aansluiting bij de werkelijke kosten. Activering richt zich in deze gevallen op het behouden van welzijn, stabiliteit en sociale contacten. Jaarlijkse gesprekken kunnen op maat worden ingezet. Voor sommige inwoners is het zinvol om jaarlijks te kijken naar eventuele veranderingen of nieuwe mogelijkheden, terwijl voor anderen een lichtere of minder frequente check voldoende is.

Voorbeelden

Nijmegen: In Nijmegen wordt onderzocht hoe inwoners het beste kunnen worden begeleid naar (arbeids)participatie en duurzame inschakeling op de arbeidsmarkt, met als uitgangspunt dat werk moet lonen en perspectief moet bieden.

Een concreet voorbeeld is 'Doe je mee' van WerkBedrijf, dat mensen met een bijstandsuitkering ondersteunt bij hun stap naar werk en maatschappelijke participatie. Deelnemers krijgen een vaste coach en stellen samen een persoonlijk ontwikkelplan op, gericht op sociale activering, scholing en vrijwilligerswerk. Daarnaast zijn er in Nijmegen initiatieven die sociale en culturele participatie als middel gebruiken om mensen perspectief te bieden. Een goed voorbeeld is *Dar al Yasmin*. Zij bieden ondersteuning aan nieuwkomers door middel van integratieprogramma's, sociale netwerken en activiteiten op het gebied van welzijn, zelfexpressie en onderwijs. Dit helpt deelnemers bij het ontwikkelen van vaardigheden, zelfvertrouwen en actieve deelname aan de samenleving.

Wageningen: Wageningen moedigt bijstandsgerechtigden aan om parttime te werken met een bijverdienpremie van 25% van het verdiende inkomen (tot maximaal €240 per maand en voor een periode van maximaal zes maanden).⁶ Deze premie heeft geen invloed op toeslagen of belastingen, waardoor werken loont zonder financiële onzekerheid. Daarnaast biedt Wageningen garantie op inkomenszekerheid: als iemand binnen een jaar zijn baan verliest, hoeft diegene niet opnieuw een volledige bijstandsaanvraag te doorlopen. Dit verlaagt de drempel naar werk en voorkomt dat tijdelijke uitstroom uit de uitkering leidt tot langdurige onzekerheid.

Oud-Pekela: Oud-Pekela zet in op een mensgerichte aanpak, waarbij werk niet vooropstaat, maar de persoonlijke situatie van inwoners. De gemeente gaat actief in gesprek met bijstandsgerechtigden om te achterhalen welke obstakels participatie in de weg staan. Kleine, maar cruciale belemmeringen worden weggenomen, zoals het verstrekken van een fiets voor iemand die als postbezorger wil werken. Daarnaast ligt de focus op welzijn en sociale

⁴ Monique Kremer e.a. (2023), *'Overheid bedoelt het goed, maar kan het niet'*, Sociale Vraagstukken.

⁵ Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) & Nibud.

⁶ Gemeente Wageningen. (z.j.). *Geld verdienen met parttime werk in de bijstand*. <https://www.wageningen.nl/direct-regelen/werk-en-inkomen/werk/geld-verdienen-met-parttime-werk-in-de-bijstand/>

participatie, zoals het ondersteunen van inwoners bij activiteiten die hun zelfvertrouwen en maatschappelijke betrokkenheid vergroten. Deze aanpak heeft geleid tot een daling van het aantal bijstandsuitkeringen en een positievere gemeenschap.⁷

Amersfoort: Amersfoort zet in op een brede, integrale aanpak via het programma Kansrijk Liendert, met aandacht voor financiële zelfredzaamheid, taalvaardigheid en buurtbanen.⁸ De gemeente werkt met ervaringsdeskundigen, die mensen begeleiden naar stabiliteit voordat werk of studie een optie wordt. Om de armoedeval te voorkomen, worden regelingen geleidelijk afgebouwd bij het starten van werk, zodat het inkomen niet plotseling daalt.

Groningen: Kansrijk Groningen helpt mensen in armoede met meervoudige problemen, zoals schulden, dakloosheid en gezondheidsklachten. Niet "Waar heb je recht op?" staat centraal, maar "Wat wil jij zelf met je leven?". Deelnemers krijgen eerst rust en ruimte om hun situatie te stabiliseren. Ze worden een jaar lang gekoppeld aan een buddy, vaak een ervaringsdeskundige, die hen helpt bij instanties en een haalbaar actieplan opstelt.⁹ Deze aanpak werkt: meer dan de helft volgt na een jaar een opleiding of vindt betaald werk.

Zoetermeer:

Sinds 2006 wordt er gewerkt met de PiëzoMethodiek (Participatie, integratie en emancipatie in Zoetermeer).¹⁰ Stichting Piëzo helpt mensen die door heftige gebeurtenissen in een sociaal isolement dreigen te raken. De methodiek bestaat uit vijf fasen waarin deelnemers op eigen tempo worden begeleid naar een opleiding of een baan. In fase 0 wordt gewerkt aan vertrouwen en stabiliteit. Daarna volgen fasen waarin mensen zich binnen Piëzo veilig kunnen ontwikkelen, vrijwilligerswerk kunnen doen, en uiteindelijk extern begeleid werk oppakken. Bijzonder aan deze aanpak is dat deelnemers zelf bepalen of en wanneer ze doorgaan naar de volgende fase. Deze methodiek heeft sinds 2006 40.000 mensen geholpen aan een volwaardige plek in de samenleving en wordt inmiddels op twintig plekken in Nederland toegepast.

Het belang van een goed afgestemd MMB/MMG

Het Maatschappelijk Meedoen Budget (MMB) is het bedrag dat een huishouden nodig heeft om te kunnen voorzien in de eerste levensbehoeften. Huishoudens die maandelijks minder te besteden hebben dan het MMB, vallen onder de doelgroep voor de nieuwe systematiek. Dit noemen we de Maatschappelijk Meedoen Grens (MMG).

In Wageningen is de MMG gebaseerd op het Niet-veel-maar-toereikend-budget dat het Nibud en het SCP iedere vijf jaar vaststellen. Dat budget bevat alle uitgaven die nodig zijn om in de basisbehoeften te voorzien. Wageningen heeft hier aanvullingen op gedaan die passen bij de lokale situatie. Een voorbeeld daarvan is dat Wageningen het budget voor de zomer heeft opgehoogd met 6% flexibel budget. Dit werd gedaan omdat bleek dat veel mensen er anders op achteruit zouden gaan. Het flexibele deel kan inwoners gebruiken voor uitgaven waarvoor zij nog niet hebben kunnen reserveren. Nijmegen kan hetzelfde doen, bijvoorbeeld door extra uitgaven voor zorg mee te nemen of door bedragen af te stemmen op de actuele kosten voor huur en belastingen in de stad.

⁷ Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). (2025, 24 januari). *Bijstand in Pekela: werk staat niet voorop*. <https://vng.nl/artikelen/bijstand-in-pekela-werk-staat-niet-voorop>

⁸ Gemeente Amersfoort. (2024). *Meedoen en rondkomen in de gemeente Amersfoort*.

⁹ Kansrijk Groningen. (z.j.). *Pilot Kansrijk Oost*. <https://www.kansrijkg groningen.com/pilot-kansrijk-oost/>

¹⁰ Movisie. (2019). *De effectiviteit van de PiëzoMethodiek*.

Een belangrijk voordeel van het MMB is dat het niet alleen kijkt naar het inkomen, maar naar de werkelijke uitgaven die nodig zijn voor een volwaardig bestaan. Daarmee kan het ook aansluiten op de ruimhartigheid van de huidige Nijmeegse regelingen, zodat inwoners er niet op achteruitgaan waar we nu bewust hogere bedragen of aanvullende ondersteuning bieden. Door de hoogte van het MMB en de MMG goed te bepalen, kan Nijmegen bestaanszekerheid bieden die past bij onze lokale keuzes en ambities.

Belang van goede communicatie

De overgang naar een nieuw systeem van financiële bestaanszekerheid brengt onvermijdelijk verandering met zich mee. Dit kan leiden tot vragen of onzekerheid bij inwoners en professionals. Om het vertrouwen in het nieuwe beleid te versterken, is het essentieel dat communicatie begrijpelijk, toegankelijk en tijdig is.

Daarbij is het belangrijk om oog te hebben voor mensen die moeite hebben met lezen, laaggeletterd zijn of beperkte kennis hebben van het zorg- en inkomenssysteem. Ook moet worden erkend dat sommige inwoners mogelijk minder gemeentelijke ondersteuning gaan ontvangen. Dit vraagt om zorgvuldigheid en sensitiviteit in de manier waarop veranderingen worden gecommuniceerd.

Voor de verdere uitwerking van het beleid is het daarom wenselijk om bij de communicatie in te zetten op:

- Vroege betrokkenheid van professionals en verwijzers, zodat zij inwoners goed kunnen ondersteunen bij vragen;
- Toetsing van communicatie-uitingen op begrijpelijkheid, bijvoorbeeld via focusgroepen;
- De inzet van ambassadeurs en sleutelfiguren om informatie op een laagdrempelige manier over te brengen;
- Het actief betrekken van mensen met ervaringskennis én het inzetten op een divers samengesteld team qua achtergrond en opleidingsniveau, zodat het nieuwe systeem en de communicatie daarover aansluiten bij de leefwereld van zoveel mogelijk inwoners.